

Πολιτική Προστασίας Δεδομένων και Δεοντολογίας για Ερωτηματολόγια της i-EVAL

Σχετικά έγγραφα

Η παρούσα πολιτική έχει ως σημείο-αναφοράς τις ακόλουθες νομικές διατάξεις και συστάσεις:

1) *Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων του 2018*

Ο ΓΚΠΔ και οι σχετικές αιτιολογικές σκέψεις είναι διαθέσιμες, π.χ., στη διεύθυνση: <https://dsqvo-gesetz.de/>

2) *RatSWD 2020: Συμβούλιο για Κοινωνικά και Οικονομικά Δεδομένα (2020, 2^η έκδοση): Βοήθημα για την Προστασία Δεδομένων. 2^η πλήρως αναθεωρημένη έκδοση. RatSWD Output 8 (6). Βερολίνο, Συμβούλιο για Κοινωνικά και Οικονομικά Δεδομένα (RatSWD). Διαδικτυακά διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://doi.org/10.17620/02671.50>*

(Σημείωση: Στην παραπάνω διαδικτυακή διεύθυνση βρίσκεται διαθέσιμη και η αγγλική έκδοση του βοηθήματος)

Το RatSWD συστάθηκε από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας (BMBF). Συμβουλεύει την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τις κυβερνήσεις των κρατιδίων επί ερευνητικών ερωτημάτων που σχετίζονται με τη χρήση των δεδομένων.

3) *ADM 2021: Ομάδα Εργασίας Γερμανικών Ινστιτούτων Έρευνας Αγοράς και Κοινωνίας, Εγγεγραμμένος Σύλλογος (ADM e.V.) (2021): Κατευθυντήριες γραμμές για ερωτηματολόγια προς ανηλίκους. Διαδικτυακά διαθέσιμες στη διεύθυνση: <https://www.adm-ev.de/wp-content/uploads/2021/01/RL-Minderjaehrigen-neu-2021.pdf>*

Ιστορικό

Τα διαδικτυακά εργαλεία i-EVAL (για τις διεθνείς συναντήσεις νέων) και i-EVAL-Freizeiten έγιναν διαθέσιμα στο διαδίκτυο με την επανακυκλοφορία τους το 2021. Η παρούσα πολιτική αφορά και τα δύο συστήματα, τα οποία είναι πανομοιότυπα σε μεγάλο βαθμό από τεχνική άποψη. Διατίθενται, ωστόσο, ως αυτοτελείς πλατφόρμες: αφενός για τον σκοπό των συναντήσεων νεολαίας (πολύγλωσση έκδοση), αφετέρου για τον σκοπό των συναθροίσεων (μόνο στη γερμανική γλώσσα). Εφεξής, ο όρος «i-EVAL» αναφέρεται και στα δύο συστήματα.

Η i-EVAL παρέχει επιστημονικά στοιχειοθετημένα ερωτηματολόγια για τη διασυνδεδεμένη αυτοαξιολόγηση ομαδικών εκδρομών: Οι υπεύθυνοι χρησιμοποιούν το τυποποιημένο ερωτηματολόγιο και το προωθούν στους συμμετέχοντες μέσω κώδικα QR, για να το απαντήσουν και να το συμπληρώσουν με το smartphone τους. Τα αποτελέσματα γίνονται άμεσα διαθέσιμα στους εκάστοτε υπεύθυνους, ώστε να μπορούν αναπτύσσουν την ποιότητα με βάση τα σχόλια που λαμβάνουν από τους συμμετέχοντες. Επιπλέον, οι φορείς μπορούν να θέσουν οικειοθελώς τα δεδομένα στη διάθεση της κεντρικής οργάνωσης και στην επιστημονική διεύθυνση.

Το πρόγραμμα της «i-EVAL» στηρίζεται σε προεργασίες που εκτελούνται από το 2001 και φέρουν την επιστημονική υπογραφή του «Forschungsverbund Freizeitenevaluation» (www.freizeitenevaluation.de) (Ερευνητικό Δίκτυο Αξιολόγησης Συναθροίσεων). Σημαντικός

αριθμός φορέων χρηματοδοτεί και υποστηρίζει την i-EVAL (βλ. τα σχετικά στοιχεία στα αντίστοιχα διαδικτυακά συστήματα). Ο σχεδιασμός της νέας i-EVAL πραγματοποιήθηκε σε στενή σύνδεση με το επιστημονικό ερευνητικό πρόγραμμα «i-konf» (ανάπτυξη ποιότητας δραστηριοτήτων με κατηχόμενους νέους της ευαγγελικής εκκλησίας με βάση τα σχόλια των συμμετεχόντων), το οποίο υποστηρίζουν το Πανεπιστήμιο Χούμπολτ του Βερολίνου και το Ευαγγελικό Πανεπιστήμιο του Λούντβιχσμπουργκ. Το πρόγραμμα «i-konf» τροφοδοτείται επιστημονικά από τις συστάσεις του GESIS, Ινστιτούτου Κοινωνικών Επιστημών Leibniz, με αποτέλεσμα οι συστάσεις του GESIS να συναποτελούν βάση της παρούσας πολιτικής. Το διαδικτυακό εργαλείο «i-EVAL» αναπτύχθηκε από την Cosmoblonde, μια εταιρεία που εδρεύει στο Βερολίνο. Η Cosmoblonde κοινοποιεί εκτενή έγγραφα σχετικά με την προστασία των δεδομένων, καθώς και μία σύμβαση για την επεξεργασία των δεδομένων εντολών, στην οποία αναφέρονται διεξοδικά τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας.

Οι ερωτώμενοι που καλούνται να απαντήσουν σε ερωτηματολόγια της i-EVAL είναι είτε συνεργάτες που απασχολούνται σε μόνιμη ή εθελοντική βάση είτε συμμετέχοντες σε συναθροίσεις, συναντήσεις νέων και εκδηλώσεις ειδικών/εμπειρογνομημένων.

Στις «Βασικές αρχές για τα εργαλεία αξιολόγησης συναθροίσεων» αναφέρονται γενικές οδηγίες για την αξιολόγηση, οι οποίες είναι διαθέσιμες εδώ: <https://freizeitenevaluation.de/ueberuns/grundsuetze/>

Παρακάτω αναφέρονται οι βασικές αρχές διαχείρισης δεδομένων που ισχύουν για την i-EVAL.

1) Δεν συλλέγονται προσωπικά δεδομένα.

Η συλλογή δεδομένων πρέπει να γίνεται κατ' αρχήν με μεγάλη επιμέλεια, ιδίως όταν πρόκειται για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Στην i-EVAL αποφεύγεται πλήρως η χρήση προσωπικών δεδομένων.

Κατά το άρθρο 4 στοιχείο 1 του ΓΚΠΔ, «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» είναι «κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (“υποκείμενο των δεδομένων”): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου».

Επομένως, προσωπικά θεωρούνται τα δεδομένα όταν μπορούν να αντιστοιχιστούν με ένα συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο (ενδεχομένως, κατόπιν σχετικών ενεργειών). Σε περίπτωση που η αντιστοίχιση αυτή καθίσταται αδύνατη από την ανωνυμοποίηση των δεδομένων, τα δεδομένα δεν θεωρούνται προσωπικά (βλ. RatSWD 2020, 9). Ο ΓΚΠΔ δεν έχει εφαρμογή σε μη-προσωπικά δεδομένα.

Η i-EVAL δεν ζητάει ούτε ονοματεπώνυμο ούτε στοιχεία επικοινωνίας. Ούτε αποθηκεύεται η διεύθυνση IP του χρησιμοποιούμενου τερματικού. Ωστόσο, περιέχει ορισμένες κοινωνικο-δημογραφικές ερωτήσεις από τις οποίες συνδυαστικά θα μπορούσαν να εξαχθούν συμπεράσματα ως προς συγκεκριμένα άτομα. Πρόκειται, παραδείγματος χάριν, για τις εξής ερωτήσεις, ανάλογα με το κάθε ερωτηματολόγιο (το στοιχείο W... δηλώνει τον εκάστοτε κωδικό της ερώτησης):

- W206: Φύλο
- W202: Ηλικία
- W214: Τύπος σχολείου
- W224: Γεννήθηκαν και οι δύο γονείς σου στη Γερμανία;

Παρέχεται η εγγύηση ότι, παρά τις ερωτήσεις αυτές, δεν λαμβάνονται προσωπικά στοιχεία σε κανένα σημείο. Θεωρείται εδώ σκόπιμος ο διαχωρισμός των διαφόρων επιπέδων: Το επίπεδο των τοπικών υπευθύνων και το επίπεδο της επιστημονικής συνολικής ανάλυσης.

- i. Η έρευνα πραγματοποιείται με το εργαλείο της i-EVAL. Το εργαλείο αυτό επιτρέπει στους **υπεύθυνους της υπό αξιολόγηση δράσης** (καθώς και στις κεντρικές οργανώσεις που έχουν συσταθεί από αυτούς, π.χ. την περιφερειακή ένωση, εφόσον το χρησιμοποιούν) την άμεση ανάλυση των συλλεχθέντων δεδομένων. Το διαδικτυακό εργαλείο της i-EVAL έχει προγραμματιστεί έτσι ώστε τα παραπάνω κοινωνικο-δημογραφικά δεδομένα να αναλύονται μόνο μονομεταβλητά, χωρίς όμως να μπορούν να αντιστοιχιστούν με συγκεκριμένες απαντήσεις. Εάν, για παράδειγμα, ερωτηθεί μια ομάδα αποτελούμενη από 15 αγόρια και 1 κορίτσι, τα στατιστικά στοιχεία που θα εξαχθούν θα περιλαμβάνουν μεν την κατανομή των φύλων, αλλά δεν διενεργείται καμία αντιστοίχιση των απαντήσεων με το φύλο των ερωτηθέντων. Κατ' αυτόν τον τρόπο αποκλείεται η ταυτοποίηση του κοριτσιού από τις απαντήσεις που έδωσε στο ερωτηματολόγιο.
- ii. Όσον αφορά την **επιστημονική ανάλυση**, το σύνολο των συλλεχθέντων δεδομένων καθίσταται διαθέσιμο στην επιστημονική ομάδα υπό μορφή αρχείου csv, το οποίο περιέχει και τα κοινωνικο-δημογραφικά δεδομένα. Αυτά τα δεδομένα αναλύονται μέσα σε βάση δεδομένων που αποτελείται κάθε φορά από πολλές χιλιάδες ερωτηθέντων. Ακόμη και από τον συνδυασμό όλων των παραπάνω δεδομένων δεν είναι δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων για ένα συγκεκριμένο άτομο, καθώς η επιστημονική διεύθυνση έχει στη διάθεσή της μόνο τα στοιχεία επικοινωνίας των υπευθύνων συντονιστών ομάδας, όμως σε καμία χρονική στιγμή δεν διαθέτει κανένα στοιχείο ταυτότητας των νέων που συμμετέχουν (οι ερωτήσεις προς τους νέους τίθενται αποκλειστικά από τους υπεύθυνους της εκάστοτε ομάδας και όχι άμεσα).

Λαμβάνονται τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, ώστε να μην μπορεί ένας φορέας να συνδεθεί με τις επιστρεφόμενες απαντήσεις των ερωτηθέντων του φορέα αυτού, ή παρά μόνο με εξαιρετικά κοπιώδεις προσπάθειες. Ιδίως οι επωνυμίες και τα στοιχεία επικοινωνίας των συμμετεχόντων φορέων δεν καθίστανται προσβάσιμα σε κανένα άτομο εκτός της επιστημονικής διεύθυνσης του ερευνητικού δικτύου «Freizeitenevaluation».

Αυτός ο τρόπος ανωνυμοποίησης των δεδομένων είναι σύμφωνος με το σκεπτικό του ΓΚΠΔ, όπως αυτό αποτυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 26 περίοδο 5 και 6 του ΓΚΠΔ:

«Οι αρχές της προστασίας δεδομένων δεν θα πρέπει συνεπώς να εφαρμόζονται σε ανώνυμες πληροφορίες, δηλαδή πληροφορίες που δεν σχετίζονται προς ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο ή σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν καταστεί ανώνυμα κατά τρόπο ώστε η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων να μην μπορεί ή να μην μπορεί πλέον να εξακριβωθεί. Ο παρών κανονισμός δεν αφορά συνεπώς την επεξεργασία τέτοιων ανώνυμων πληροφοριών, ούτε μεταξύ άλλων για στατιστικούς ή ερευνητικούς σκοπούς.»

2) Απαιτείται η ρητή συναίνεση των γονέων συμμετεχόντων κάτω των 14.

Ο ΓΚΠΔ ορίζει ως απαραίτητη την παραχώρηση συναίνεσης μόνο για την περίπτωση που γίνεται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Επειδή, όμως, στο πλαίσιο του προγράμματος δεν υφίστανται προσωπικά δεδομένα κατά την έννοια του ΓΚΠΔ, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του ΓΚΠΔ. Συνεπώς, δεν απαιτείται κατ' αρχήν παραχώρηση συναίνεσης για την επεξεργασία των δεδομένων, όσον αφορά τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων.

Για ευνόητους λόγους, όμως, κρίνεται σκόπιμη και απαραίτητη η εφαρμογή της αρχής της «εν επιγνώσει συναίνεσης» σε κάθε ερωτηματολόγιο. Κατά την έναρξη του ερωτηματολογίου, οι ερωτηθέντες ενημερώνονται πως η συμμετοχή τους είναι προαιρετική. Επιπροσθέτως, παρέχεται λεπτομερής ενημέρωση σχετικά με το πλαίσιο στο οποίο διενεργείται το ερωτηματολόγιο, τον τρόπο ανάλυσής του και τον σκοπό που εξυπηρετεί. Χάρην ενημέρωσης, διατίθενται εκτενείς πληροφορίες στο διαδίκτυο σχετικά με το ερευνητικό πρόγραμμα, τη χρήση των δεδομένων και όλων των ερωτηματολογίων πριν από την έναρξη του ερωτηματολογίου.

Οι ερωτούμενοι και οι γονείς τους μπορούν να λάβουν, επομένως, ολοκληρωμένη ενημέρωση εδώ.

Η συμφωνία των ερωτούμενων εξασφαλίζεται στην αρχή και μπορεί να διακοπεί ανά πάσα στιγμή με τη διακοπή συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Ωστόσο, η μεταγενέστερη διαγραφή δεδομένων που έχουν ήδη αποσταλεί δεν είναι τεχνικά δυνατή, καθώς δεν υπάρχει δυνατότητα αντιστοίχισης των δεδομένων με τον ερωτηθέντα μετά την αποστολή τους.

Κατά κανόνα, οι ερωτούμενοι είναι άνω των 14 ετών. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που αναφέρονται στην αρχή, οι ερωτούμενοι, σε αυτήν την ηλικία, είναι αρκετά μεγάλοι, ώστε να αποφασίζουν ανεξάρτητα για τη συμμετοχή τους. Ιδιαίτερη είναι η περίπτωση στην οποία οι ερωτούμενοι είναι κάτω των 14 ετών. Στην περίπτωση αυτή, είναι ευθύνη του φορέα να εξασφαλίσει τη συναίνεση των γονέων ή των νόμιμων κηδεμόνων για το ερωτηματολόγιο. Οι φορείς μπορούν είτε να ενσωματώσουν τη συναίνεση αυτή στο έντυπο εγγραφής ή σε ενημερωτική επιστολή προς τους γονείς που θα περιέχει σχετικό πεδίο απάντησης, είτε να χρησιμοποιήσουν έντυπο που παρέχεται από τη διεύθυνση του έργου. Οι φορείς αρχειοθετούν τις συνααινέσεις επιτόπου, έτσι ώστε η διεύθυνση του έργου να μην λάβει γνώση για τα ονόματα των συμμετεχόντων (τα οποία περιλαμβάνονται στα έντυπα), σύμφωνα με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.

Σημείωση: Τα ερωτηματολόγια της i-EVAL απευθύνονται εκτός από τους συμμετέχοντες και σε συνεργάτες οι οποίοι, κατά ένα μέρος, δεν είναι ακόμα ενήλικες. Ούτε σε αυτήν την περίπτωση δεν συλλέγονται προσωπικά δεδομένα. Καθώς πρόκειται για άτομα καταρτισμένα για εργασία στον τομέα δραστηριοτήτων νεολαίας, μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη η διακριτική ικανότητα τους σε σημείο που μπορεί να παραλειφθεί η ενημέρωση των γονέων των εργαζομένων.

3) Οι υπεύθυνοι για την επεξεργασία και προστασία των δεδομένων.

Όπως αναφέρεται παραπάνω, δεν καταγράφονται προσωπικά δεδομένα για το ερωτηματολόγιο. Ωστόσο, διαφορετική είναι η περίπτωση των υπεύθυνων της εκάστοτε ομάδας. Για την πρόσβαση στην i-EVAL, απαιτείται η καταχώριση έγκυρης διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Επομένως, όσον αφορά τους εν λόγω υπεύθυνους ομάδας, συλλέγονται προσωπικά δεδομένα, με αποτέλεσμα ο ΓΚΠΔ να έχει εφαρμογή σε αυτήν την περίπτωση.

Για την επεξεργασία δεδομένων βάσει του ΓΚΠΔ, πρέπει να κατονομάζονται οι υπεύθυνοι για την επεξεργασία δεδομένων. Το άρθρο 4 σημείο 7 του ΓΚΠΔ ορίζει: *«Κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού, ως “υπεύθυνος επεξεργασίας” νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα τους ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»* (βλ. RatSWD 2020, 20).

Από 01/05/2023, υπεύθυνος για την επεξεργασία των δεδομένων στην i-EVAL είναι ο επιστημονικός διευθυντής του Ερευνητικού Δικτύου «Freizeitenevaluation», καθηγητής Wolfgang Ilg, Ευαγγελικό Πανεπιστήμιο Λούντβιχσμπουργκ, διεύθυνση Paulusweg 6 (οδός, αρ.), Λούντβιχσμπουργκ T.K. 71638, ηλ. διεύθυνση: w.ilg@eh-ludwigsburg.de. Αυτός καθορίζει από κοινού με τα εκάστοτε αρμόδια όργανα τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων, το οποίο συνεπάγεται και την ανάθεση εργασιών σε επικουρικό προσωπικό και τη σύμπραξη αυτού (π.χ. επιστημονικών συνεργατών) ή εξωτερικών εκτελούντων την επεξεργασία (π.χ. συμβεβλημένων παρόχων υπηρεσιών τεχνολογίας πληροφοριών).

Η διεύθυνση του Υπεύθυνου Επεξεργασίας Δεδομένων της IJAB είναι:
IJAB - Fachstelle für Internationale Jugendarbeit der Bundesrepublik Deutschland e.V.,

(IJAB - Ειδική Υπηρεσία για τις Διεθνείς Δραστηριότητες Νεολαίας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εγγεγραμμένος σύλλογος),
Κος Frank Rattmann, Godesberger Allee 142-148 (οδός, αρ.), Βόννη T.K. 53175,
datenschutz@ijab.de.

Πληροφορίες για την αποθήκευση των δεδομένων του συστήματος της i-EVAL, καθώς και οδηγίες για την προστασία των δεδομένων παρέχονται στις ακόλουθες διευθύνσεις:
www.i-eval.eu, www.i-eval-freizeiten.de και www.freizeitenevaluation.de.